

การจัดการศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์

นิตยา บุญปริตร*

วัฒนา บุญปริตร**

บทคัดย่อ

พัฒนาการของการจัดการศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์มีมากกว่า 50 ปี ซึ่งเกิดมาจากการทดลองและสำรวจรูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรูปแบบต่างๆ กับรูปแบบการสอนซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ยุคสมัย ได้แก่ 1) ยุคที่ 1 การใช้วิทยุสำหรับสอนในรูปแบบของ School-on-the-Air เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ชาวฟิลิปปินส์ในภาคส่วนต่างๆ 2) ยุคที่ 2 การเปิดโปรแกรมปริญญาโทผ่านวิธีการการศึกษาทางไกล ซึ่งใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนเป็นส่วนใหญ่ 3) ยุคที่ 3 การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการสอนเนื้อหาที่สอนโดยหลักแล้วจะอยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และเสริมด้วยสื่อรูปแบบวิดีโอและเสียง และยุคที่ 4 ยุคของอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning : Electronic learning), m-Learning (Mobile learning) และ u-Learning (Ubiquitous learning)

---

*ผู้ช่วยนักวิจัย สำนักงานพัฒนาการศึกษาและบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

**อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Abstract

The development of distance educational management in Philippines occurred from experiment and exploration of information technology and communication format, which combined with teaching more than 50 years. The distance education in Philippines can be divided into 4 eras: 1) the era of using radio for teaching in the form of School-on-the-Air to improve the Philippine people's quality of life in many sectors; 2) the era of launching of graduate programs through distance education mostly using paper materials; 3) the era of combining information technology and communication for teaching support; and 4) the era of e-Learning (Electronic learning), m-Learning (Mobile learning) and u-Learning (Ubiquitous learning).

บทนำ

ในประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างฟิลิปปินส์ การสอนทางไกลเป็นสิ่งที่ท้าทายของนักการศึกษา และเนื่องด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลอย่างมากต่อการเรียนการสอนทางไกลและการศึกษาแบบเปิด จึงมีประเด็นต่างๆ ที่ต้องพิจารณา เช่น ประเด็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ การขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อจำกัดด้านการเงิน เป็นต้น ซึ่งจะพบว่าประเด็นเหล่านี้มิได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการสอนโดยตรง แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพทางการศึกษา

การพัฒนาของการศึกษาทางไกลระบบเปิด (Open Distance Learning ; ODL) และอีเลิร์นนิง (E-Learning)

การศึกษาทางไกลระบบเปิดและอีเลิร์นนิงในประเทศฟิลิปปินส์มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ซึ่งมีการพัฒนาไปตามเทคโนโลยีที่มีใช้ในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการสอน มิใช่เทคโนโลยีเพียงสิ่งเดียว พัฒนาการของการศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์เกิดมาจากการทดลองและสำรวจรูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย ที่มีการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรูปแบบต่างๆ กับรูปแบบการสอน

การพัฒนาของการศึกษาทางไกลระบบเปิดในประเทศฟิลิปปินส์จำแนกออกได้ 4 ขั้นตอนหรือ 4 ยุค ประเทศฟิลิปปินส์ต่างกับประเทศอื่นเพราะรากฐานของ ODL มิได้เป็นสิ่งพิมพ์หรือทางไปรษณีย์ แต่เป็นในรูปแบบวิทยุ โปรแกรมวิทยุนี้ได้รับการออกแบบพัฒนา และริเริ่มโดยชาวฟิลิปปินส์สำหรับคนฟิลิปปินส์

การศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์ ยุคที่ 1

ในปี ค.ศ. 1952 Farmers' School-on-the-Air (FSA) คือ การศึกษาทางไกลระบบเปิดที่เปิดทำการเรียนการสอนและถ่ายทอดในจังหวัด Iloilo โดยโปรแกรมที่ชื่อว่า "Tips on Farming and Community Development" ซึ่งออกอากาศเป็นเวลา 6 เดือน สอนเด็กประมาณ 150 คนทั่วทั้งจังหวัด

รูปแบบของ FSA นี้ได้ใช้กับสถานีวิทยุอื่นๆ กับตัวแทนรัฐบาลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนบทเรียนที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ชาวฟิลิปปินส์ในภาคส่วนต่างๆ การใช้วิทยุสำหรับสอนในรูปแบบของ School-on-the-Air มีใช้กันต่อมาเรื่อย ๆ โดย DZLB ซึ่งเป็นสถานีวิทยุที่บริหารงานโดย University of Philippines Loas Banos (UPLB)

บทเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความการศึกษากับชาวนา เด็กที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียน แม่บ้าน และผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ห่างไกล ซึ่งเริ่มถ่ายทอดในปี ค.ศ. 1967 ปัจจุบันมีบทเรียนมากกว่า 32 เรื่องและมีผู้จบการศึกษามากกว่า 14,000 คน (Pena-Bandalaria, 2007: 2)

การศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์ ยุคที่ 2

ในยุคที่ 2 มหาวิทยาลัยเก่าแก่หลายแห่งเริ่มเปิดโปรแกรมปริญญาโทผ่านวิธีการการศึกษาทางไกล ซึ่งใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนเป็นส่วนใหญ่ และเสริมด้วยการสอนโดยผู้สอนที่ได้รับการอบรมจากมหาวิทยาลัยแบบเผชิญหน้ากันเป็นครั้งคราว ซึ่งตารางการพบผู้สอนมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการและเป็นตารางเวลาแน่นอนระหว่างผู้เรียนกับมหาวิทยาลัย
2. มีสถานที่ที่ผู้เรียนสามารถติดต่อหรือทำกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย
3. มีเส้นทางเข้าสังคมกับเพื่อนนักศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยอื่น

โดยหลักการแล้ว การสอนแบบเผชิญหน้ากันของการศึกษาทางไกลเป็นระบบที่ไม่เป็นทางการของการสนับสนุนการศึกษา ซึ่งมีได้บังคับผู้เรียนว่าต้องเข้าร่วม ในช่วงนี้ยังมีการทดลองและริเริ่มใช้โทรทัศน์เพื่อเสริมสื่อการสอนแบบสิ่งพิมพ์ ซึ่งยุคนี้ไม่สามารถแบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่ามีอะไรบ้าง

การศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์ ยุคที่ 3

ในยุคที่ 3 มีการผสมผสานกันของปัจจัยสำคัญหลายข้อ คือ (1) มีความต้องการการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นได้มากขึ้น (2) การมีอยู่และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ๆ เพิ่มขึ้น และ (3) มีความต้องการโอกาสที่จะเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเป็น การเรียนตลอดชีวิตของกลุ่มอาชีพที่อยู่กระจัดกระจายกัน เนื้อหาที่สอนโดยหลักแล้ว

จะอยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และเสริมด้วยสื่อรูปแบบวิดีโอและเสียง และเมื่อผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับปริญญาแต่ผู้เรียนมาเรียนที่วิทยาเขตหลักไม่ได้เพราะอยู่กระจัดกระจายกันหรือเป็นนักศึกษาที่มีศักยภาพแต่ต้องทำงานเต็มเวลาและมีภาระครอบครัว จึงมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอน ยุคนี้จึงเป็นยุคที่มีการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการสอน

การศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์ ยุคที่ 4

การศึกษาทางไกลยุคที่ 4 ในประเทศฟิลิปปินส์สามารถเรียกได้ว่าเป็นยุคของอีเลิร์นนิง (e-Learning : Electronic learning), m-Learning (Mobile learning) และ u-Learning (Ubiquitous learning) ในยุคนี้จะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อช่วยในการเพิ่มทักษะและความรู้ สำหรับผู้เรียน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้สามารถควบคุมบรรยากาศในการเรียนได้ ซึ่งครูและเด็กมีความยืดหยุ่นในการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากประสบการณ์หรือพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศฟิลิปปินส์ในยุคนี้คือ

1. การที่ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมรูปแบบการเรียนรู้แบบมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างอิสระ
2. ผู้ทำงานในประเทศฟิลิปปินส์จำนวนมาก พบว่า จำเป็นที่ต้องเพิ่มทักษะและความรู้เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้มหาวิทยาลัยเข้าถึงผู้ที่ทำงานที่เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่อยู่ห่างไกล
3. การเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นเส้นทางสำหรับผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกลในการเข้าถึงสื่อบทเรียนออนไลน์หรือห้องเรียนเสมือนจริง

4. การมีอุปกรณ์เทคโนโลยี กระดาษภัณฑ์ (ฮาร์ดแวร์ ; Hardware) และ ละมุนภัณฑ์ (ซอฟต์แวร์ ; Software) เช่น Threaded group discussion, RSS feeds, Bulletin boards, การส่งงานออนไลน์ Quiz, Chat, Web-browsing and Safaris และ World Wide Web เพื่อขยายบรรยากาศในการเรียน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการประยุกต์ใช้ใน ODL

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการสนับสนุน ODL สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ กระดาษภัณฑ์ (ฮาร์ดแวร์ ; Hardware) กับ ละมุนภัณฑ์ (ซอฟต์แวร์ ; Software) ที่ใช้เหมือนกันในทุกสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน เช่น วิทยุ โทรศัพท์ โทรศัพท์ (โทรศัพท์บ้าน มือถือ แฟกซ์ Voice over Internet Protocol หรือ VoIP) และคอมพิวเตอร์

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประเภทซอฟต์แวร์ ที่จำเป็นต่อการสนับสนุนการศึกษาทางไกลยุคที่ 4 จะเป็นไปตามปัจจัยต่างๆ คือ วัตถุประสงค์ที่ใช้ การผสมผสาน Hardware เพื่อใช้สนับสนุน Application ของ การศึกษาทางไกลและจุดเด่นที่จำเป็นสำหรับการผสมผสานกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งที่ใช้ก็คือ Learning Management System(LMS) ซึ่งนำมาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีอื่นๆ ที่มีมาก่อนหน้านี้ เช่น ฐานข้อมูลหรือห้องสมุดดิจิทัล

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประเภทฮาร์ดแวร์ ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัย 2 ประการ คือ (1) การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ (2) ราคาสำหรับการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งมีปัจจัยย่อย 2 ข้อ คือ 2.1 การเข้าถึงเทคโนโลยีทางกายภาพ และ 2.2 ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตัวชี้วัดที่สำคัญตัวหนึ่งคือ การเข้าถึงทางกายภาพ

การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตถูกกำหนดโดยปัจจัยย่อยหลายประการ คือ (1) การเข้าถึงทางกายภาพ (2) ถูกกำหนดโดยการมีอยู่ของฮาร์ดแวร์ คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์ ซึ่งการใช้โทรศัพท์มือถือในประเทศฟิลิปปินส์ได้เพิ่มขึ้นและทำให้มีการใช้ SMS เพิ่มขึ้นด้วย และ (3) ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้คอมพิวเตอร์และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

ในประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหลายวิธีการ รวมถึงการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนและการสอนที่เหมาะสม เนื้อหาการสอนจะอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย มีทั้งแบบที่เป็นสิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง วิดีโอ และซีดีรอม (CD-ROM) ในระยะหลังมานี้ยังมีการเรียนการสอนทางเว็บไซต์ ใช้สื่อออนไลน์เพื่อเสริมและปรับปรุงสื่อการสอนด้วย มีการใช้โทรศัพท์มือถือผสมกับสื่ออื่นๆ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านระดับความรู้ของผู้เรียนและค่าใช้จ่ายของการปฏิสัมพันธ์ในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งทำให้ Mobile learning ที่นี้ยังมีข้อจำกัดอยู่

บริการสนับสนุนการสอนแก่ผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล

ความสำเร็จของผู้เรียนการศึกษาทางไกลขึ้นอยู่กับบริการสนับสนุนที่หลากหลาย ซึ่งได้แก่ การสอนการใช้ห้องสมุด การให้คำแนะนำปรึกษา และการให้คำปรึกษาด้านวิชาการและการบริหาร ซึ่งต้องอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ออนไลน์ผ่าน SMS หรือโทรศัพท์มือถือ

การวิจัยและการพัฒนางาน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใช้ในการเก็บข้อมูลที่จำเป็นในกรณีที่อยู่ในพื้นที่อยู่ห่างไกล เช่น นักศึกษากับเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย ณ ศูนย์การเรียนรู้ วิธีการสำรวจในปัจจุบันก็เป็นแบบออนไลน์ ผ่านอีเมล ผ่านการสัมภาษณ์ออนไลน์โดยใช้ VOIP หรือ

Skype หรือรูปแบบ Audio Videoconferencing และอื่นๆ และใช้โปรแกรม Software ในการวิเคราะห์ผล ซึ่งแบบสอบถามสามารถดาวน์โหลดและส่งออนไลน์ได้

การจัดการและหน้าที่ของการบริหาร

การบริหารจัดการของสถาบันการศึกษาทางไกลจะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นตัวกลางในการส่งเสริมและประสานงานในด้านการสื่อสารและกิจกรรม ในส่วนของวิชาการและการบริการที่อยู่กระจัดกระจายกันในสถาบัน ODL ซึ่งการ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการบริหารงานใน สถาบัน ODL คือ

- ระบบติดตามเอกสารสำหรับการสมัครเข้าเรียนนักศึกษาสามารถส่งใบสมัคร ออนไลน์ รับใบเสร็จ ติดตามกระบวนการสมัคร และรับผลการประเมินออนไลน์ ได้
- ระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนตามความ สะดวกของตนระหว่างช่วงการลงทะเบียน
- การส่งเกรดออนไลน์ระบบการส่งเกรดออนไลน์ช่วยให้ผู้สอนส่งเกรดนักศึกษา ออนไลน์และนักศึกษาได้รับได้ทันที
- การทำทะเบียนนักศึกษาเป็นแบบดิจิทัลมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้นำระบบ ทะเบียนนักศึกษาดิจิทัล เพื่อเก็บข้อมูลนักศึกษาเกี่ยวกับการลงทะเบียน ในช่วงที่เรียนได้
- การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เนื่องจากการเรียนทางไกลเป็นการเป็นแบบอิสระ และเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคย จึงต้องมีการปฐมนิเทศนักศึกษา การใช้ เทคโนโลยีที่มีอยู่และราคาไม่สูงมากนัก เช่น Yahoo Messenger จึงช่วย

เอาชนะอุปสรรคในเรื่องของเวลาและสถานที่และระดับการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันที่จำเป็นต่อการปฐมนิเทศ

- ขยายวัฒนธรรมการอภิปรายและการโต้แย้งเพื่อส่งเสริมการคิดแบบมีวิจารณญาณและการคิดระดับสูง วัฒนธรรมการอภิปรายและการโต้แย้งที่ถูกสร้างขึ้นควรขยายไปถึงนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลด้วย โดยใช้เทคโนโลยีราคาไม่สูงมากนักที่ใช้ได้อย่างกว้างขวาง เช่น Skype, Yahoo Messenger และอื่นๆ และมีกิจกรรม เช่น Chat and discussion session กับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ

การส่งเสริม

การศึกษาทางไกลยังเป็นรูปแบบการศึกษาชั้นสองอยู่ เพราะคนส่วนใหญ่ขาดข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลและมีการรับรู้ที่ผิด ๆ งบประมาณที่จะเอามาส่งเสริมสนับสนุน และรักษาวัฒนธรรมการศึกษาทางไกลก็ไม่มี แต่ในปัจจุบันก็มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาทางไกลในเว็บไซต์หลักของมหาวิทยาลัย หน้าโฮมเพจ (Homepage) ของคณะการศึกษาทางไกล และการตีพิมพ์และทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลตีพิมพ์ใน e-New story เกี่ยวกับ SMS broadcast ซึ่งจะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยในการส่งเสริมและเข้าถึงกลุ่มคนที่เป็นเป้าหมาย คือ ผู้ที่มองหาหลักสูตรประกาศนียบัตรและปริญญาที่สอนทางไกลที่ยืดหยุ่นได้

การประกันคุณภาพการศึกษาในการเรียนแบบใช้เทคโนโลยี

ผู้ให้การศึกษาต้องพยายามใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Hardware และ Software ที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีความชำนาญสูง มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำให้ Hardware และ Software ทำงานอย่างราบรื่น และเพื่อให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เป็นผลสำเร็จ ในขณะที่สถาบันก็ต้องให้

การอบรม เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่การเข้าถึงห้องเรียนออนไลน์ การลงทะเบียนเรียน การใช้สื่อห้องสมุดดิจิทัล ไปจนถึงการใช้ฐานข้อมูล

อย่างไรก็ตาม การรับรู้ของชาวฟิลิปปินส์ที่มีต่อการศึกษากฎยังมีความคิดอยู่ว่าเป็นวิธีการได้รับปริญญาไม่ยากนัก สถาบัน ODL จึงต้องพยายามรักษามาตรฐานคุณภาพอยู่เสมอ

ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อ ODL

อิทธิพลของการศึกษากฎที่มีต่อการเรียนทางไกลและการเรียนแบบเปิดในฟิลิปปินส์ปรากฏออกมาในหลายรูปแบบ แต่ละยุคของการศึกษากฎถูกสร้างโดยเทคโนโลยีที่โดดเด่นในขณะนั้น การนำมาใช้และการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษากฎส่งผลให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ เช่น m-Learning, e-Learning และ u-Learning

เทคโนโลยีที่ใช้สอนได้มีอิทธิพลต่อวิธีการสอนระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาของคอร์สรายวิชา คือ เกณฑ์ในการออกแบบหลัก ซึ่งจะต้องเหมาะสมกับเนื้อหาและคุณลักษณะของเทคโนโลยี ขึ้นอยู่กับว่าเทคโนโลยีที่ใช้ ซึ่งจะทำให้การปฏิสัมพันธ์ที่จะกระตุ้นผู้เรียนหลากหลายขึ้น

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน ODL ได้มีอิทธิพลต่อโครงสร้างองค์กรของมหาวิทยาลัย การแนะนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน คือ (1) หลักสูตร (2) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (3) โครงสร้างองค์กร และ (4) สภาพแวดล้อมในการเรียน ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยเก่าแก่

ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้บรรลุสภาพการเรียนรู้แบบผสม ซึ่งผสมผสานกันระหว่างการสอนในห้องเรียนแบบเผชิญหน้ากันในอดีตกับการเรียนทางไกล

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังช่วยสร้างวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย วัฒนธรรมการสอนที่เปลี่ยนจากการที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้สอนเป็นผู้ให้การสนับสนุน และผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และวัฒนธรรมการเรียนรู้ได้เปลี่ยนจากวัฒนธรรมที่ผู้เรียนฟังในห้องเรียนเป็นการอ่านอย่างกระตือรือร้น ถอดรหัสและสร้างรหัสได้ทุกที่ ทุกเวลา

การเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาได้ส่งเสริมแนวความคิดและความเป็นจริงใหม่ๆ เช่น แนวความคิดเรื่องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษาทางไกล ซึ่งใช้เทคโนโลยีเป็นศูนย์กลาง แนวความคิดของผู้สอนที่ต้องรวมหลายองค์ประกอบ เช่น การสอนตัว LMS การสนับสนุนด้านเทคนิค ชุดการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา เป็นต้น

บทเรียนที่เรียน

สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเรื่องบทเรียน คือ เรื่องราคาและการเข้าถึงบทเรียน ซึ่งควรอยู่ในระดับที่ไม่มีราคาสูงเกินไปสำหรับนักศึกษา ซึ่งจุดนี้สามารถแก้ไขได้โดยการหาผู้ค้าหรือความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาทางไกล และอีกประเด็นหนึ่ง คือ ทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้กลวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ยังต้องการการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างองค์กร เช่น แผนกใหม่หรือการผสมผสานแผนกที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาทางไกล การวิจัยและการประเมินผลก็เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะต้อง

มีการตั้งเป้าหมายและไปให้ถึงเป้าหมายนั้น ต้องได้รับการพิจารณาอยู่เสมอ เพื่อเป็นการประกันประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายให้สำเร็จ

The University of the Philippines Open University (UPOU)

วิสัยทัศน์

เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่อยู่ในระดับแนวหน้าของสังคมความรู้ ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและการศึกษาทางไกล

ภารกิจ

เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่มุ่งการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานสูงสุดของความเป็นเลิศทางวิชาการ ยอมรับเสรีภาพทางวิชาการ และส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและความมุ่งมั่นชาตินิยมในหมู่คณะพนักงานและนักศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้โอกาสในการเข้าถึงทางเลือกที่มีคุณภาพการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีโดยนำเสนอหลักสูตรปริญญาและหลักสูตรนอกระบบโดยการศึกษาทางไกล ในการพัฒนา

ระบบการศึกษาย่างต่อเนื่องสำหรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นมืออาชีพ และการพัฒนาทักษะทางด้านเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่สามารถออกจากงานหรือบ้านเพื่อเข้ารับการศึกษแบบเต็มเวลา

การมีส่วนร่วมต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและระบบการศึกษาของประเทศโดยทั่วไป โดยดำเนินการพัฒนาการทดสอบ และการใช้วัสดุการเรียนการสอนและนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี และมีการแบ่งปันเหล่านี้กับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอื่นๆผ่านโครงการความร่วมมือ

UPOU CHAMPIONS

1. UPOU เป็นมหาวิทยาลัยไซเบอร์ : ผู้นำนวัตกรรม e-Learning มหาวิทยาลัย UPOU เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยไม่กี่แห่งที่จัดตั้งในระดับภูมิภาค ที่มีขยายการใช้ Web-based ซึ่งเป็นเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ UPOU ได้รับการกำหนดให้เป็นศูนย์ National Competency eLearning ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและ E-Commerce เป็นศูนย์แห่งความเป็นเลิศในด้านการศึกษาทางไกล และ MyPortal หรือ Virtual classroom และเป็น 1 ใน 10 มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในทวีปเอเชีย

2. UPOU เป็นมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมในการพัฒนาอาชีพ ชุมชน การเรียนรู้ทั่วโลก UPOU เป็น สถาบันการศึกษาการศึกษาทางไกลเพียงแห่งเดียวในภูมิภาคที่ส่วนใหญ่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนหลากหลายหลักสูตร

3. UPOU เป็นผู้บุกเบิกในการพัฒนาวิสัยเพื่อสังคม ได้ริเริ่มนวัตกรรมและเนื้อหาในหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อสนองความต้องการสำหรับมืออาชีพในการเรียนรู้

4. นำการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เทศบาล ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ในการช่วยเหลือทางการเงิน เช่น มีการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่

ด้วยโอกาสทางการเงิน ให้การศึกษาแก่ครูในท้องถิ่นโดยการจัดตั้งห้องเรียนให้แก่ครู
เป็นต้น เพื่อสร้างความเป็นชุมชนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. คำนึงถึงด้านสิทธิของเด็ก โดยความร่วมมือกับองค์การยูนิเซฟ (UNICEF)

6. ส่งเสริมการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน โดยการเปิดหลักสูตรอาเซียนศึกษาใน
ระดับบัณฑิตศึกษา ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาการศึกษาทางไกลหรือมหาวิทยาลัยเปิด
ของประเทศต่างๆ เช่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศเวียดนาม ประเทศ
ไทย เป็นต้น

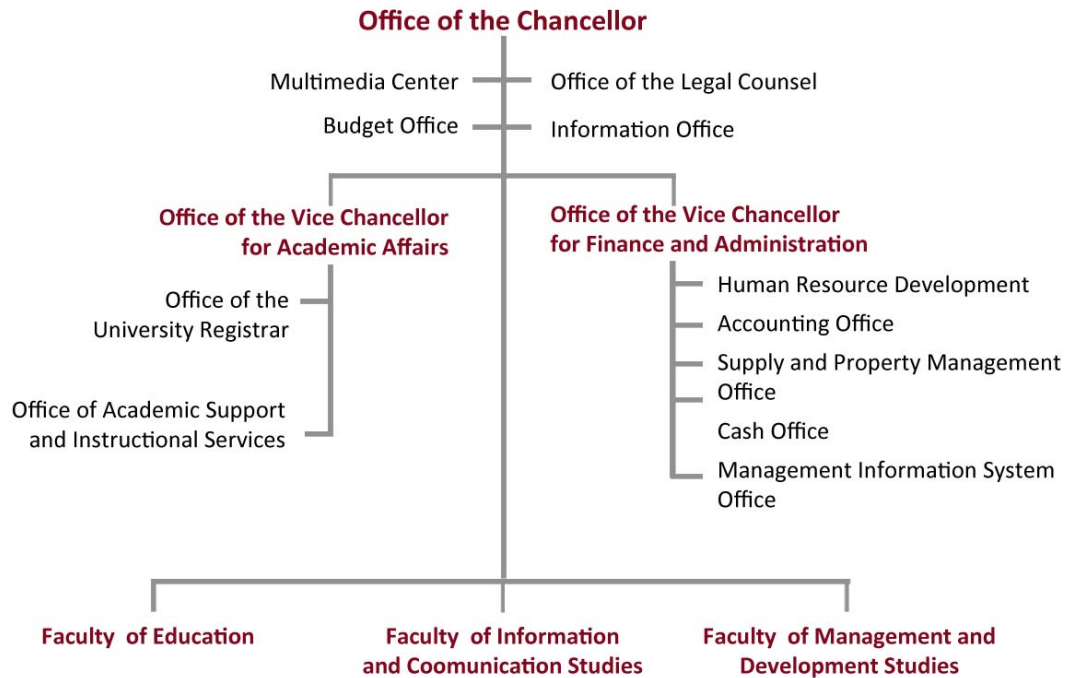
7. เป็นทูตโลกในการตระหนัก ส่งเสริม และพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่ออนาคต

8. ให้ความรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เป็นดิจิทัล เช่น หนังสือ
ดิจิทัล เป็นต้น

9. ปฏิรูปเศรษฐกิจให้ประเทศฟิลิปปินส์มีศักยภาพในการแข่งขัน และฟื้นตัวด้าน
เศรษฐกิจของประเทศ

10. เป็นผู้ริเริ่มทางการศึกษาทางไกล

โครงสร้างองค์กร (Organizational Structure)

คณะที่เปิดสอน

UPOU ได้เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ใน 3 คณะ คือ

1. Faculty of Education
2. Faculty of Information and Communication Studies
3. Faculty of Management and Development Studies

การออกแบบสื่อการสอน

ในปัจจุบัน UPOU ได้มีการออกแบบสื่อการสอนของ E-learning และ Mobile learning (m-Learning โดยเฉพาะในระบบ m-Learning นี้มีการส่งทอดผ่านโทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่ โดยการใช้เทคโนโลยี SMS ซึ่งมีผลดีในด้านการให้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการปฏิสัมพันธ์ (Interactions)

ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centers)

UPOUประกอบด้วย 7 ศูนย์การเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ของประเทศ ศูนย์เหล่านี้เป็นสถานที่ที่นักศึกษาสามารถดำเนินการและแสวงหาข้อแนะนำ รวมถึงกิจกรรมต่างๆ เช่น การปฐมนิเทศนักศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียน การเผยแพร่วัสดุการสอน การตรวจสอบวัสดุห้องสมุด การสอนรายบุคคล การเข้าถึงบทเรียนคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานและความรู้ด้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัย UPOU และมหาวิทยาลัยอื่นๆ นอกจากนี้เพื่อตอบสนองความต้องการความช่วยเหลือแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่เป็นชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยได้สร้างศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริงที่การทำธุรกรรมทั้งหมดและมีการสื่อสารออนไลน์

ศูนย์การทดสอบ (Testing Centers) และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual Learning Center; VLC)

ศูนย์การทดสอบของ UPOU ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ดำเนินการตรวจสอบนักศึกษาภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ทดสอบ ส่วนศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual Learning Center) เป็นศูนย์ที่จัดบริการสำหรับนักศึกษาต่างประเทศ เพื่อการลงทะเบียนเรียน การสอบ และด้านอื่นๆ

สรุป

การจัดการศึกษาทางไกลในประเทศฟิลิปปินส์มีประวัติมายาวนาน ซึ่งการศึกษาทางไกลระบบเปิดและอีเลิร์นนิ่งในประเทศฟิลิปปินส์มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ซึ่งมีการพัฒนาไปตามเทคโนโลยีที่มีใช้ในแต่ละยุคสมัย โดยสามารถจำแนกเป็น 4 ยุคสมัย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการสนับสนุน ODL สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ กระด้างภัณฑ์ (ฮาร์ดแวร์ ; Hardware) กับ ละมุนภัณฑ์ (ซอฟต์แวร์ ; Software) ที่ใช้เหมือนกันในทุกสถาบันการศึกษาในปัจจุบัน เช่น วิทยุ โทรศัพท์ โทรศัพท์ (โทรศัพท์บ้าน มือถือ แฟกซ์ Voice over Internet Protocol หรือ VoIP) และคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาสื่อการสอน แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาทางไกลดังกล่าวยังคงใช้สื่อการสอนในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง วิทยุ โทรศัพท์ ดาวเทียม และในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โอกาสและขยายโอกาสแก่ผู้ที่ทำงานหรือบุคคลที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษแบบเต็มเวลา อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเกิดความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติในที่สุด

บรรณานุกรม

- Jung, Insung et al. Quality assurance in Asian distance education : Diverse approaches and common culture. " **The International Review of Research in Open and Distance Learning.**" 12, 6(October 2011) : 63-83.
- Librero, Felix."Training Asian instructional designers. "Title of chapter In Jon Baggaley and TianBelawati(Eds.)." **Distance education technologies in Asia.** (pp.214-226). Ottawa : International Development Research Centre, 2010.
- Pena-Bandalaria, Melinda dela. "Impact of ICTs on open and distance learning in a developing country setting : The Philippine experience." **International Review of Research in Open and Distance Learning.** 8, 1 (March 2007) : 1-15.
- Sapriati, Amalia and Zuhairi, Aminudin. "Using computer-based testing as alternative assessment method of student learning in distance education." **Turkish Online Journal of Distance Education.**11, 2. (April 2010) : 161-169.
- The University of the Philippines Open University.*[Online]. 2013.Availabel: <http://www2.upou.edu.ph/index.php>. (26 September 2013)